

Tampereen kaupunkiseudun ilmastostrategian 2030 päästövaikutusten arviointi

637/08.088/2009

YMPLTK 13.09.2016 § 150

Ympäristöpäällikkö Pentti Keskitalo

Ilmastostrategia Tampereen kaupunkiseudun ilmastostrategia 2030 hyväksyttiin seudun kunnan- ja kaupunginvaltuustoissa vuonna 2010. Strategian tavoitteena on vähentää asukaskohtaisia kasvihuonekaasupäästöjä vuoteen 2030 mennessä vähintään 40 % vuodesta 1990. Lisäksi tavoitteena on 30 % kokonaispäästöjen vähennys.

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä on seurannut ilmastostrategiassa esitettyjen toimenpiteiden toteutumista ja laatinut tehdyistä toimenpiteistä vuosiraportit, jotka on lähetetty kunnille tiedoksi.

Kasvihuonekaasupäästöarviointi

Ilmastostrategian vaikuttavuuden arvioimiseksi kaupunkiseudun kunnat tilasivat keväällä 2016 Avoin yhtiö Tietotakomolta Tampereen kaupunkiseudun ilmastostrategian kasvihuonekaasupäästöarvioinnin. Työn tarkoituksena oli tarkastella, miten strategiassa esitetyt toimenpiteet vaikuttavat seudun päästökemitykseen tavoitevuonna 2030 ja ovatko toimenpiteet strategia tavoitteiden kannalta riittäviä.

Tehdyn arvioinnin perusteella Tampereen seutu ylittää asetettuihin päästövähennystavoitteisiin ilmastostrategian toimenpiteiden ja ulkoisten ajurien ansiosta. Asukaskohtaiset kasvihuonekaasupäästöt vähenevät seudulla arvioinnin vertailuvuosien 2005 ja 2030 välillä 58 %. Kokonaispäästöjen ennustetaan vähentyvän 44 %. Toimenpiteiden avulla arvioidaan saatavan aikaan 29 % vuoden 2030 päästövähennyksistä. Loppuosa vähennyksistä johtuu ulkoisista muutostekijöistä kuten lainsäädännön, teknologian kehityksestä ja yleisestä asennemuutoksesta.

Arvioiduilla toimenpiteillä aikaansaaduista päästövähennyksistä johtuu 10 % maankäytöstä, 7 % liikenteestä, alle 1 % rakennuksista ja rakentamisesta, 2 % energiatehokkuudesta ja sähkön käytöstä, 75 % energiantuotannosta ja 6 % jätehuollosta. Hankintojen ja elinkeinopolitiikan toimenpiteitä ei ole tarkasteltu laskennallisesti.

Energiantuotannon päästövähennysten taustalla on erityisesti paikallisten energiayhtiöiden uusiutuvien energialähteiden käytön lisääminen kaukolämmön tuotannossa. Energiatuotannon isosta

painoarvosta huolimatta muutkin toimet ovat merkityksellisiä. Vähäpäästöinen kaukolämpö ja muut energiamuodot tarvitsevat kysyntää, joka riippuu lopulta kuntalaisten, yritysten ja kuntien ratkaisuista.

Maankäytön ja liikenteen vaikutukset yhdistyvät ja kertautuvat keskenään. Lisääntynyt täydennysrakentaminen tiivistää rakennetta ja luo paremmat edellytykset kestäville liikkumisratkaisuille samalla, kun liikenteen kehittäminen vahvistaa seudun yhdyskuntarakenteen eheytymistä. Kävelyn ja pyöräilyn strateginen ohjelmointityö on valmistunut ja erityisesti pyöräilyä edistetään investoinneilla ja viestinnällisillä toimenpiteillä. Rakennesuunnitelma ja MAL-sitoumukset tukevat vahvasti maankäytön ja liikenteen toimenpiteitä.

Energiatehokkuussopimukset kannustavat kuntia tehostamaan omaa energiankäyttöä. Rakennusten ja rakentamisen toimenpiteet muodostuvat energiatehokkaiden tontinluovutusehdoista, asumisen energianeuvonnasta ja taloyhtiöiden sekä palvelurakennusten energiankäytön hanke pohjoisesta kehittämisestä. Rakentamiseen, asumiseen ja liikkumiseen liittyvä neuvonnan resurssointi on kuitenkin jäänyt pieneksi ja toiminta hanke pohjaiseksi. Jätteiden ja jätevesien käsittelyä tehostavat laiteinvestoinnit ovat toteutuneet tai toteutumassa. Sen sijaan hankintojen energiatehokkuus- ja vähäpäästöisyyspainotukset ovat jääneet toteutumatta.

Ylöjärvi

Raportissa on tarkasteltu päästötavoitteiden toteutumista myös kuntakohtaisesti. Ylöjärven osalta toimenpiteiden päästövähennys vuonna 2030 on 16 000 tonnia. Merkittävin vaikutus on Tampereen Sähkölaitoksen kaukolämmön tuotannon polttoainemuutokset sekä keskustan kehittäminen ja kestävämpien liikkumisratkaisujen tukeminen. Rakennusten vaikutus tulee enemmänkin määräysten ja lämmitystapavalintojen kautta. Kaupunki jatkaa myös energiatehokkuustyötään. Kokonaispäästövähennys vuonna 2030 on vuoteen 2005 verrattuna Ylöjärven osalta 89 000 tonnia eli -41 %. Asukas-kohtaisten päästöjen vähennys vuonna 2030 on 3,3 tonnia/asukas, mikä on -55 % vuoden 2005 tasoon verrattuna.

Jatkotoimenpiteet

Päästövaikutusten arvioinnin ohella arvioinnissa tarkasteltiin strategian päivitystarvetta ja uudistamista. Kaupunkiseutu ja toimintaympäristö ovat muuttuneet strategian laadinta-ajankohdasta. Pariisin ilmasopimuksen myötä EU on asettamassa uusia päästötavoitteita. Ilmastostrategia tarvitsee päivitystä tiukentuvien vähennystavoitteiden vuoksi. Raportin mukaan myös visioita ja tavoitteita on selkiytettävä ja uudistettava kuntalähtöisesti. Toimintaohjelma on myös jalkautettava paremmin kunnissa. Toimenpiteet on määriteltävä siten, että ne ovat nykyistä selkeämpiä, mitattavampia ja vastuutettavia.

Strategian päivittämisestä kaupunkiseudulla keskustellaan kaupunkiseudun kuntajohtajien kokouksessa lokakuussa.

Oheismateriaali

Päästövaikutusten arvioinnista on tehty kaksi versiota, joista laajemmassa on kustannustarkastelu ja arvioinnin pohjana käytetyt liitteet. Arviointiraportit tulevat kuntayhtymän sivuille lähiaikoina. Ylöjärven kaupungin sivulla Ympäristö ja luonto ajankohtaisissa on luettavissa raportin tiivis versio.

Ympäristöpäällikkö esittelee raporttia kokouksen yhteydessä.

Lisätiedot

Ympäristöpäällikkö Pentti Keskitalo, p. 050 570 2483, pentti.keskitalo@ylojarvi.fi

Va. kaupunginarkkitehti ehdottaa

Ympäristölautakunta päättää merkitä Tampereen kaupunkiseudun ilmastostrategian 2030 päästövaikutusten arviointi -raportin tiedoksi ja lähettää sen edelleen kaupunginhallitukselle.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.
